

створеним Інститутом культурології Академії мистецтв України, де вже побачила світ його нова монографія – «Формування визначників української культури» (2008), присвячена еволюції картин світу: від мовної та фольклорної до наукової та художньої.

І.Юдкін – постійний учасник багатьох міжнародних наукових форумів, зокрема таких як Міжнародні з'їзди славистів (13-й, Любляна, 2003; 14-й, Охрид, 2008), Міжнародні баладні конференції (35-та, 2005, 39-та, 2009), Московські дворічні конференції «Мова. Культура. Суспільство» (3-тя, 2005; 4-та, 2007; 5-та, 2009), Київські щорічні міжнародні конференції ім. С.Б. Бураго «Мова і культура» (кожного року, починаючи з 2000), він – член Міжнародної асоціації лінгвістів-когнітологів (на базі Лондонського університету), Міжнародної школи з дослідження романтизму (в м. Твері, Росія). Від 2005 року І.М. Юдкін бере участь у розробці проєктів з питань українсько-білоруського культурного співробітництва, двічі відзначений трирічними грантами Республіки Білорусь.

Доробок І.Юдкіна на сьогодні охоплює 12 одноосібних монографій обсягом понад 160 друкованих аркушів (крім обох дисертацій та кількох депонованих рукописів) та майже півтора статей і розділів у колективних монографіях, загальним обсягом понад 100 друкованих аркушів.

Його особисте життя могло скластися інакше. Однак вибрав усамітнення – ідеальні умови для заглиблення у таїни науки. У будні і свята він, як закоханий юнак, ревно, чесно і віддано служить цій своїй пасії, без якої не уявляє свого щоденного життя. Завжди, попри все, на чільному місці в його розкладі була і залишається робота. Таку нележку, славу й відповідальну місію обрав Ігор Миколайович Юдкін на цій землі і дай йому, Господи, сил і здоров'я втілити все задумане.

Алла ТЕРЕЩЕНКО

член-кореспондент АМУ, доктор мистецтвознавства

МИКОЛА ЯКОВЛЄВ

(До 60-річчя від дня народження)

Академік, головний учений секретар Академії мистецтв України, доктор наук, професор Микола Яковлев народився на Слобожанщині (у селі Ніцаха Сумської області) 10 червня 1948 року. Раннє дитинство, що згадується йому надзвичайно скромним та ваяжким, проходило в умовах суспільно-політичних подій повоєнних років. Допитливий Миколка змалку любив малювати, у школі був «визнаним» художником. Взірцем для нього слугував старший брат Михайло, який теж захоплювався малюванням. Мистецтво просто зачарувало Миколу, здавалося йому якимось загадковим дивом. Коли в 11–12-річному віці він побачив рисунок гіпсової голови, не міг повірити, що біле можна зобразити олівцем.

Подальше ознайомлення зі світом мистецтва відбувалося в художній студії, яку старанно відвідував, навчаючись в Охтирському технікумі механізації і електрифікації. Анатрапивши в районній газеті на оголошення Московського народного заочного університету мистецтв ім. Н. Крупської, учень технікуму Микола Яковлев послав туди свою заяву з відповідними документами і був зарахований на відділення образотворчого мистецтва. Протягом шести років навчався там, з великим захопленням пізнаючи основи образотворчої грамоти паралельно із навчанням у технікумі, а потім і зі службою в армії. То була систематична робота під керівництвом професійних консультантів-педагогів, завдяки чому бажані могли

отримати непогану художню підготовку. Це насамперед стосувалося тих, хто не мав змоги отримати такі знання стаціонарно.

Отож М. Яковлев 1970 року без особливих зусиль та перешкод поступив на факультет архітектури Київського державного художнього інституту, отримавши на іспитах відмінні оцінки з фахових дисциплін.

Навчаючись в інституті, знаходив можливість для набуття досвіду професійної діяльності, практичного втілення отриманих знань — співпрацював у профільних установах. Спеціальна технічна середня освіта і художня підготовка надавали можливість М. Яковлеву виконувати художньо-конструкторську документацію, дизайнські проекти, оформлення інтер'єрів тощо.

Після закінчення з відзнакою художнього інституту М. Яковлев дістав направлення на викладацьку роботу у Київський політехнічний інститут. Саме тоді часвийшла Постанова тодішнього уряду про проведення до навчальних планів вищих технічних навчальних закладів спеціальних курсів «Технічна естетика», «Основи дизайну» та «Художнє проектування». Таким чином, перший педагогічний досвід молодого спеціаліста М. Яковлева був пов'язаний з викладанням теорії і практики дизайну. На жаль, з часом ці дисципліни були вилучені із навчального процесу майбутніх інженерів, і справа «естетизації» вітчизняної промислової продукції була забута.

1979 року М. Яковлева було обрано, за конкурсом, старшим викладачем Київського державного художнього інституту. Спочатку працював на кафедрі архітектурного проектування, а згодом — на кафедрі теорії, історії архітектури і синтезу мистецтв. Шанобливо згадує Микола Іванович професорів А.В. Добровольського, М.Т. Катерного, Є.І. Катоніна, П.Ф. Костирка, М.М. Степанова, І.Г. Шемседінова та інших, у кого навчався і з ким працював.

Особистісні риси характеру, працелюбність, комунікабельність і доброзичливість М. Яковлева створювали також відповідне ставлення до нього не тільки співробітників, а й керівництва. Він постійно виконував численні громадські справи, був куратором студентських груп, неодноразово очолював роботу технічного апарату приймальної комісії і багато іншого. Набуваючи педагогічного досвіду, був небагдужим до удосконалення методик викладання фахових і загальноосвітніх дисциплін. Його зусиллями було започатковано курс проєктної графіки для студентів архітектурного факультету, модернізовано пропедевтичний курс основ композиції на факультеті графіки, розроблено і введено наступний іспит з композиції для майбутніх архітекторів. Зовнішньо видається — все, що робить Микола Іванович, не вимагає особливих зусиль і протікає ніби само собою. Насправді, це великий практичний досвід науково-педагогічної, інтелектуальної, організаційної діяльності Миколи Яковлева.

Як відомо, кожен викладач будь-якого вищого навчального закладу на додаток до обов'язкового педагогічного навантаження повинен провадити наукову роботу: розробляти методичні матеріали, писати посібники, підручники, наукові статті тощо. Така «невидима» робота вимагає багато часу, високої самоорганізації, відповідальності, є не тільки складною, й не завжди результативною. Микола Яковлев без відриву від роботи підготував й успішно захистив кандидатську, а згодом і докторську дисертації.

Основні педагогічні новації, експериментальні дослідження в галузі теорії художнього формотворення, мистецтвознавства, прикладної геометрії, теорії перспективи знайшли відображення не тільки в матеріалах дисертацій М. Яковлева, а й у його навчальному посібнику для студентів художньо-творчих спеціальностей «Основи композиції» та капітальній монографії «Композиція + геометрія».

Микола Іванович пройшов усі сходинки своєї кар'єри від викладача до професора, академіка. Він очолював кафедру теорії, історії архітектури і синтезу мистецтв, був деканом факультету архітектури упродовж 10 років, а в 2004 році його було обрано ректором Київського державного інституту декоративно-прикладного мистецтва і дизайну ім. М. Бойчука.

Пригадую, на запитання журналіста газети «Освіта України», якими будуть перші кроки нового ректора щодо успішного розвитку мистецької освіти у ввіреному Вам закладі? —

професор М. Яковлев відповів: «Насамперед треба побудувати виробничі і науково-творчі процеси на принципах інтеграції з провідними вітчизняними художніми школами, широкого використання традицій народного мистецтва, не схуватися справжніми цінностями від свідом закордонних колег. Будь-яка ізольована автономізація мистецької освіти немає права на існування».

За три роки його перебування на посаді директора було якісно налагоджено навчальний процес, інститут отримав третій рівень акредитацій, суттєво зміцніла матеріальна база, було створено кафедру мистецтвознавства та кафедру інженерних дисциплін комп'ютерного проектування. Залишаючись членом вченої ради НАОМА, Микола Іванович працює в тісному контакті з провідними фаховими кафедрами і навчально-творчими лабораторіями.

Принципова позиція керівника КДІДПМД ім. М. Бойчука, уміння працювати з людьми не залишилась поза увагою. На загальних зборах Академії мистецтв України у березні 2007 року М. Яковлева одноголосно було обрано керівником апарату Президії — головним ученим секретарем АМУ. Оцінюючи роботу Миколи Івановича на посаді в день ювілею, президент АМУ Андрій Володимирович Чебикін відзначив позитиви, які відбулися за півторарічний термін перебування Миколи Івановича на цій посаді.

Сьогодні Микола Яковлев, головний учений секретар АМУ, працює також професором кафедри теорії, історії архітектури та синтезу мистецтв НАОМА, провадить підготовку аспірантів і докторантів, є членом двох спеціалізованих вчених рад з присудження кандидатських і докторських учених ступенів, членом президії ВАК України.

Науково-творча і педагогічна діяльність Миколи Яковлева відзначена нагородженням його орденом «За заслуги» III ступеня, Золотою медаллю Академії мистецтв України, Золотою медаллю Національної академії образотворчого мистецтва і архітектури, почесним званням заслуженого працівника освіти України.

Тож побажаємо йому подальших творчих і наукових злетів, втілення світлих ідей, думок і мрій, котрі слугуватимуть на благо зміни вітчизняного культурного, мистецького і духовного світу на краще.

Леонід ПРИБЕГА

*проректор з наукової роботи НАОМА,
завідувач кафедри теорії, історії архітектури і синтезу мистецтв, професор*

ПАВЛО МАКОВ

(До 50-річчя від дня народження)

2009 рік став знаковим не тільки для мистецького життя Харкова, а й для всієї України. У червні на одному з найбільш відомих аукціонів — Sotheby's у рамках проекту «Сучасне мистецтво Росії та України» представлених сучасними українськими художниками (В. Цигалов, О. Ройтбурд, І. Гусев, М. Мамсіков, І. Чичкан) творів уперше була продана робота харків'янина Павла Макова «Державна скатертина». В одному з інтерв'ю напередодні події митець зізнався: «Мені 50 років і час, коли я прагнув потрапити на Sotheby's, давно минув. Відібрали і добре. Щиро радий за Україну, не за себе. Хоч і маленький, але все ж таки крок у бік Європи».

Мистецтво художника П. Макова, котрий спеціалізується у таких різновидах графіки, як офорт і гравюра, вже давно «крокує» по світу. Персональні виставки, спільні проекти,